

Кононученко І.М., аспірант кафедри цивільного, господарського та екологічного права (Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Відповідно до ч. 2 ст. 17 Закону України «Про управління відходами» встановлюється коло обов'язків суб'єктів господарювання, діяльність яких пов'язується із утворенням відходів. Так, до обов'язків суб'єктів господарювання у сфері управління відходами відноситься згідно із чинним законодавством: 1) дотримуватися вимог щодо збирання, перевезення та оброблення відходів, встановлених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами; 2) не допускати змішування відходів, що можуть бути відновлені, з відходами, що не можуть бути відновлені; 3) вести облік відходів, що утворилися у результаті їхньої діяльності чи були отримані від інших суб'єктів господарювання, облік операцій з управління відходами та подавати звітність відповідно до закону; 4) класифікувати свої відходи відповідно до Національного переліку відходів та Порядку класифікації відходів; 5) забезпечувати здійснення операцій з оброблення відходів на об'єктах оброблення відходів; 6) забезпечувати утримання в належному санітарному і технічному стані об'єктів оброблення відходів, забезпечувати дотримання правил техніки безпеки та пожежної безпеки на них; 7) надавати місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування, уповноваженим органам виконавчої влади у сфері управління відходами інформацію про відходи та пов'язану з ними діяльність; 8) відшкодовувати шкоду, заподіяну здоров'ю та майну громадян України, навколишньому природному середовищу, підприємствам, установам та організаціям внаслідок порушення встановлених правил управління відходами, відповідно до закону; 9) мати дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів; 10) мати ліцензію на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами та/або письмову згоду (повідомлення) на транскордонне перевезення небезпечних відходів чи висновок на транскордонне перевезення відходів відповідно до закону; 11) забезпечувати професійну підготовку, підвищення кваліфікації та проведення атестації фахівців у сфері управління відходами; 12) призначати відповідальних осіб у сфері управління відходами; 13) виконувати інші обов'язки, передбачені законом» [1].

Процедурно вимога щодо здійснення обліку та паспортизації відходів регламентується процедурно у порядку, встановленому постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку ведення державного обліку та паспортизації відходів» від 1 листопада 1999 р. № 2034) [2].

Але попри встановлення нормативних вимог щодо здійснення процедури обліку місць розміщення відходів, що регламентується як на законодавчому, так і підзаконному рівнях, ефективність дії таких актів є доволі мінімальною. На жаль, Україна за станом здійснення діяльності із переробки відходів, що пов'язується із забезпеченням їх роздільного сортування, відзначається як держава з надзвичайно низьким рівнем правової ефективності.

Крім наявних організаційно-нормативних проблем регулювання діяльності із управління відходами, до проблем державно-правового регулювання таких процедур необхідно віднести законодавчі колізії, що пов'язуються із розумінням категорії «промислові відходи», «відходи виробництва», «техногенні родовища корисних копалин», що в тій чи іншій мірі мають розглядатися як певні синонімічні категорії.

Попри проголошену у 2017 році Національної стратегії управління відходами в Україні, дія якої передбачена до 2030 року, де відображуються важливі для держави поняття необхідності досягнення успішності процесів утилізації відходів, більшість її положень залишаються декларативними, та вимагають впровадження дієвих організаційно-правових заходів із їх реалізації [3].

Відсутність дієвих організаційно-правових заходів унеможливує впровадження та фактичну реалізацію національної стратегії поводження із відходами, що створює загрози національній екологічній безпеці та вимагає впровадження суттєвих змін у процеси фінансування діяльності із утилізації та переробки відходів.

Перелік посилань:

1. Про управління відходами: Закон України від 20 червня 2022 року № 2320-IX. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20#Text>
2. Про затвердження Порядку ведення державного обліку та паспортизації відходів: постанова Кабінету Міністрів України від 1 листопада 1999 р. № 2034. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2034-99-п#Text>
3. Про схвалення Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року: Розпорядження, Стратегія від 08.11.2017 р. № 820-р/ Кабінет Міністрів України. Урядовий кур'єр від 22.11.2017 р., № 220; Офіційний вісник України від 01.12.2017 р., № 94. стор. 61. стаття 2859. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/820-2017-%D1%80>